

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Petra Indráčka a Mgr. Jarmily Úředníčkové ve věci

žalobce: V. B.
bytem Z. 64, V.

proti
žalované: Okresní správa sociálního zabezpečení Opava
sídlem Krnovská 2975/75, 746 98 Opava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 12. 2017 č. j. 48007-220/8015/13.11.2017-03631/ST-2, ve věci prominutí penále,

takto:

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalované, jímž bylo částečně vyhověno žádosti žalobce o prominutí penále na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti za období od 21. 2. 2009 do 13. 11. 2017 ve výši 149 265 Kč tak, že žalobci bylo promituto penále ve výši 100 000 Kč.
2. Žalobce namítá, že:

- a) při osobním, písemném a telefonickém jednání s žalovanou opakovaně nabízel uvedení dalších okolností, doložení nákladů, které žalobci a jeho manželce vznikly v době léčby dcery – to však bez jakékoli odezvy žalované. Žalovaná tak při svém rozhodování nezohlednila veškeré okolnosti případu;
- b) žalovaná vybočila z mezí správního uvážení. Každé správní uvážení totiž musí vycházet ze zákazu libovůle, z principu rovnosti, z příkazu zachovávat lidskou důstojnost a z principu proporcionality. Žalobcově manželce bylo ze stejného důvodu prominuto takřka celé penále, zatímco žalobci jen cca. 2/3. Popisuje dále závažné onkologické onemocnění své dcery (diagnostikováno 2008), jeho náročnou léčbu a náklady na ni, vč. přestěhování do zdravotně přijatelné lokality, čímž vznikly žalobci a jeho manželce další náklady dojížděním do Ostravy za prací. Uvádí, že on i manželka museli v této době výrazně omezit své podnikatelské aktivity, přičemž každý z nich tratil na příjmech cca. 200 000 Kč ročně, při současně zvýšených nákladech na léčbu dcery o cca. 900 000 Kč (za dobu let 2008-2015). Stát jim nijak nepomohl, jediné žádané dobrodíní je předmětné promíutí penále. Celý rodinný život se stabilizoval až v r. 2015, a to i po stránce majetkové.
3. Žalovaná navrhuje zamítnutí žaloby. K jednotlivým žalobním bodům uvádí:
- a) žádné nové skutečnosti žalobce v průběhu řízení před žalovanou netvrdil ani neprokazoval. Žalovaná se důkladně zabývala všemi důkazy a okolnostmi, které byly pro rozhodnutí ve věci podstatné, kdy navíc důkazní břemeno v tomto řízení leží na straně žalobce. Žádost přitom neobsahovala žádné vady a byla projednatelná;
- b) žalovaná předkládá zápis z jednání komise, z něhož je zřejmé, že se komise podrobně zabývala nejhen žádostí žalobce, ale zohlednila též předchozí prominutí penále žalobcově manželce. Uvádí současně, že poměry obou manželů jsou co do dosažených daňových základů od r. 2008 velmi rozdílné. Žalobce a jeho manželka nejsou ve zcela srovnatelné situaci, odlišení má objektivní důvod v hlediscích (kritériích), která byla aplikována. Byly totiž zohledněny i důvody vázané přímo k osobám konkrétních žadatelů;
- upozorňuje přitom, že na řízení o prominutí penále se nevztahuje zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších změn a doplnění (dále jen „spr. ř.“), rovněž tak spisová dokumentace není správním spisem [srov. § 104ch odst. 4 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“)].
4. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
5. Z obsahu spisové dokumentace soud zjistil, že odůvodněním napadeného rozhodnutí, s nímž byl žalobce seznámen, je text
- „Podáním (...) požádal žadatel o odstranění tvrdosti zákona prominutím penále, výši neuvádí. Ke dni podání žádosti činí dlužné penále 149.265,- Kč. Jedná se o penále za období od 21.02.2009 do 13.11.2017. Ve své žádosti žadatel uvádí, že opožděné platby pojistného, ze kterých bylo vyměřeno penále, byly způsobeny nedostatkem finančních prostředků v souvislosti s onkologickým onemocněním dcery v roce 2008. Náklady na léčbu a následnou péči byly vysoké, další výdaje byly spojeny s přestěhováním do oblasti s lepším životním prostředím,*

finanční prostředky na tyto výdaje řešili s manželkou (také OSVČ, které bylo částečně prominuto v červenci 2017) vlastními úsporami, pomocí od přátel, bankovních ústavů. Od roku 2014 se jejich finanční situace zlepšuje, úspěšně splácí své závazky, dluh na pojistném u OSSZ Opava byl doplacen.

OSSZ Opava po důkladném posouzení důvodů uvedených v žádosti a zvážení všech konkrétních okolností, zejména, že zdravotní potíže dcery nepříznivě ovlivnily ekonomickou situaci rodiny, čímž docházelo ke zpoždění v úhradách, resp. neodvedení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včas a ve správné výši, což ve svém důsledku vedlo k vyčíslení penále, dále s přihlédnutím k vysoké úhradě dluhu na pojistném v tomto roce, dalším závazkům žadatele a dosaženým daňovým základům od roku 2008, dospěla k závěru, že v daném případě byly shledány důvody pro odstranění tvrdosti zákona a penále lze prominout částečně. Proto bylo rozhodnuto tak, jak je výše uvedeno.“

6. Součástí spisové dokumentace jsou údaje o vyměřovacích základech z let 2007 - 2016, kdy daňový základ v jednotlivých letech činí:

rok	Kč
2007	35 365
2008	254 152
2009	293 124
2010	165 486
2011	311 832
2012	411 326
2013	284 426
2014	238 180
2015	194 955
2016	461 808

s tím, že v r. 2007 představovala samostatná výdělečná činnost žalobce činnost vedlejší, zatímco od r. 2008 se jedná o činnost hlavní. Ve spisové dokumentaci je založen i přehled žalobcových plateb žalované.

7. Součástí spisové dokumentace jsou dále lékařské zprávy o zdravotním stavu žalobcovy dcery, splátkový kalendář povolený žalobci Českou průmyslovou zdravotní pojišťovnou, smlouva o poskytnutí hypotečního úvěru, přehled závazků žalobce vůči České spořitelně, a. s., výpis ze žalobcova účtu, smlouva o Rychlé půjčce (Raiffeisenbank a. s.), smlouva o vydání kreditní karty (Raiffeisenbank a. s.), smlouva o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření (Raiffeisen stavební spořitelna a. s.), smlouva o kartovém úvěrovém účtu (Česká spořitelna, a. s.), smlouva o poskytnutí úvěru na sporožirovém účtu (Česká spořitelna, a. s.), smlouva o úvěru „Presto půjčka“ (UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s.).
8. Dále byl soudu předložen zápis z jednání komise žalované pro prominutí penále ze dne 12. 12. 2017, kde v případě žalobce po rekapitulaci žádosti je uvedeno:
- „Z databáze OSSZ bylo ověřeno, že zálohy na pojistné byly hrazeny nepravdělně od počátku evidence, větší problémy s placením a nárůst dluhu od roku 2009, což lze přikládat popsáním důvodům (např. v období 7/2010 – 12/2012 žádné platby, což způsobilo vysoký nárůst penále z neuhrazených doplatek 2011-2013). Od ledna 2013 se žadatel zavázal dluh splácet, OSSZ Opava akceptovala jednostranný příslib úhrady dluhu, platby byly však nepravdělné, zálohy na*

pojistné nebyly hrazeny, dlužné pojistné bylo doplaceno v podstatné výši až v 2. polovině roku 2017 – platby celkem za rok 2017 cca. 260 tis. Kč). Dle doložených přehledů (...) jsou dosažené daňové základy (...).

Tvrdost je spatřována v ekonomických důvodech v souvislosti s řešením složité životní situace (velmi závažné onemocnění dcery s dlouhodobou rekonvalescencí, nákladná léčba), dále s přihlédnutím k úhradě vysokého dluhu na pojistném v tomto roce a dalším vysokým závazkům žadatele (úvěry). Při stanovení výše prominutého penále (penále cca do roku 2013) komise zohlednila vliv uváděných důvodů na ekonomickou situaci celé rodiny, když pro stejné důvody bylo také částečně prominuto manželce Zuzaně, dále že, žadatel sám uvádí stabilizaci situace od roku 2014, přesto však nedošlo k zlepšení jeho platební morálky, i s ohledem na poměrně vysoké dosažené daňové základy žadatele (v roce 2014 pouze jedna úhrada – 30 tis. Kč, v roce 2015 uhrazeno 5 tis. Kč, v roce 2016 uhrazeno 20 tis. Kč), splácet začal až po vydání platebních výměrů, zálohy na pojistném nebyly hrazeny, dlužné pojistné bylo doplaceno v 11/2017.“

9. Krajský soud dále doplnil dokazování žádostí žalobcovy manželky adresované žalované, o prominutí penále, která je odůvodněna prakticky totožně jako žalobcova, a rozhodnutím žalované ze dne 13. 7. 2017 č. j. 48007-220/8015/08.06.2017-01822/ST-2 (předložil žalobce), podle kterého bylo žalobcově manželce prominuto penále za období 23. 2. 2010 – 9. 6. 2017 ve výši 30 000 Kč z 32 191 Kč. V odůvodnění tohoto rozhodnutí je deklarováno, že bylo přihlédnuto m. j. „k dobré platební morálce při splácení dlužných částek“.
10. Podle ustálené rozhodovací praxe soudů rozhodujících ve správním soudnictví se lze v tomto soudním řízení zabývat toliko otázkami, zda žalovaná postupovala v souladu § 1 vyhlášky č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení (dále jen „vyhl. o promíjení penále“) a zda nedošlo ze strany žalované k překročení zákonem stanovených mezí správního uvážení nebo jeho zneužití. Týká-li se správního uvážení, toto má své meze, vyplývající v první řadě z ústavních principů zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost, principu proporcionality atd. Dodržení těchto mezí podléhá soudnímu přezkumu. Správní uvážení správního orgánu (žalované) tedy musí být v mezích stanovených zákonem a musejí při něm být řádně vyhodnoceny veškeré okolnosti případu. Soud ve správním soudnictví není oprávněn zasahovat do správního uvážení, měnit je či je nahrazovat vlastním, neboť není další instancí v rámci správního řízení, ale právě a pouze soudem vykonávajícím přezkum. Těmito otázkami se navíc soud může zabývat jen v rozsahu uplatněných žalobních bodů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2011 č. j. 4 Ads 6/2010-65, dostupný na www.nssoud.cz).
11. Pokud se týká prvého žalobního bodu (dodržení procesních standardů, nedostatek podkladů), je nutno předeslat, že na řízení o prominutí penále se nevztahuje spr. ř. (§ 104ch odst. 4 ZOPSZ).
12. To ovšem nezbavuje žalovanou povinnosti postupovat v souladu se základními zásadami jakéhokoli správního řízení, které jsou obsaženy v ust. § 2 - § 8 spr. ř. (viz § 177 spr. ř.).
13. Podle § 3 spr. ř. nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.

14. Podle § 4 odst. 1 spr. ř. veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možností jim vycházet vstříc.
15. Podle § 4 odst. 2 spr. ř. správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.
16. Podle § 4 odst. 4 spr. ř. správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.
17. V souladu s těmito obecnými procesními standardy je možno obecně konstatovat, že pokud by žádost žalobce byla neúplná, neprojednatelná či pokud by vyvstala potřeba doložení dalších podkladů, bylo by na místě žalobce vyzvat k doplnění žádosti.
18. Za situace, kdy žalobcova svízelná životní situace nebyla žalovanou nikterak zpochybněna – žalovaná plně akceptovala jeho argumentaci závažným onemocnění dcery a souvisejícími ekonomickými problémy žalobcovy rodiny – neshledal soud důvod, proč by bylo třeba žádost doplňovat, resp. vyzývat žalobce k jejímu doplnění.
19. Pokud měl žalobce sám za to, že žádost je třeba doplnit, nic mu nebránilo tak kdykoli učinit, a to zejm. za situace, kdy v řízení o prominutí penále je vskutku na něm, aby uvedl veškeré rozhodné skutečnosti a předložil důkazy k jejich prokázání.
20. Krajský soud ovšem opakuje, že žalovaná plně akceptovala jeho argumentaci závažným onemocnění dcery a souvisejícími ekonomickými problémy žalobcovy rodiny, protože nevidí důvod, pro který by bylo třeba žádost doplňovat.
21. Ve vztahu k druhému žalobnímu bodu (nerovné zacházení s žalobcem a jeho manželkou) krajský soud předesílá, že právním základem k posouzení věci je ust. § 2 odst. 4 spr. ř., podle kterého správní orgán dbá, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.
22. Uvedené ustanovení zapovídá nedůvodné rozdíly při posuzování skutkově shodných nebo podobných případů. Zjistí-li však správní orgán skutečnosti, které relevantně odlišují konkrétní případ od jiného, nebude se při jeho rozhodování jednat o rozdíl nedůvodný. To je projevem rubu zásady rovnosti, vyjadřovaný ve slovenské nauce výstižnou poučkou „s rovnými rovnako, s nerovnými nerovnako“.
23. V nyní posuzované věci nelze přehlédnout, že v případě manželky žalobce přihlížela žalovaná m. j. „k dobré platební morálce při splácení dlužných částek“.
24. Oproti tomu u žalobce nebyla taková dobrá platební morálka shledána, naopak: „Od ledna 2013 se žadatel zavázal dluh splácet, OSSZ Opava akceptovala jednostranný příslib úhrady dluhu, platby byly však nepravdivé, zálohy na pojistné nebyly hrazeny, dlužné pojistné bylo doplaceno v podstatné výši až v 2. polovině roku 2017“.
25. Právě platební morálka při placení dlužných částek je skutečností odlišující žalobcův případ od případu jeho manželky. Námitka nerovného zacházení proto v nyní posuzované věci neobstojí.
26. Krajský soud současně neshledal s přihlédnutím k okolnostem případu správní úvahu žalované za odporující zákazu libovůle, principu rovnosti, zákazu diskriminace, příkazu zachovávat lidskou důstojnost či principu proporcionality.

27. Má-li (snad) žalobce za to, že stát nedostatečně podporuje léčbu jeho dcery, pak ani takový případný závěr neodůvodňuje bez dalšího úplné anulování veškerých důsledků opomenutí žalobce, k nimž v placení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ze strany žalobce došlo.
28. S ohledem na to, že žádný z žalobních bodů nebyl shledán důvodným, krajský soud žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
29. Pro úplnost soud dodává, že dokazování nedoplňoval o zprávu Veřejného ochránce práv, když tato se věnuje výkladu práva, který ovšem v právě posuzované věci vzhledem k podané žalobě přísluší soudu.
30. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., když procesně úspěšná žalovaná se náhrady nákladů řízení u dnešního jednání výslovně vzdala.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu, Moravské náměstí 6, 657 40 Brno.

Stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 26. června 2019

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu